

Gradimo mostove v izobraževanju odraslih *Gradimo mostove u obrazovanju odraslih*

7. in 8. december 2015, Austria Trend Hotel Ljubljana, Dunajska cesta 154

OBRAZOVANJE ODRASLIH U CRNOJ GORI UREĐENOST SISTEMA

Mr Ćazim Fetahović

Crna Gora

Ministarstvo prosvjete

Sodelujoči:

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

ANDRAGOŠKO DRUŠTVO SLOVENIJE

ZDRUŽENJE
IZOBRAŽEVALNIH
INSTITUCIJ

društvo organizacij za izobraževanje
odraslih na srednjih šolah

Sofinancerja:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

S podpora
programa Erasmus+
Evropske unije

OBRAZOVANJE

FORMALNO, NEFORMALNO, INFORMALNO

Obrazovanje predstavlja dinamičan proces kojim se proizvode i osiguravaju individualna znanja i vještine.

Tri temeljne forme obrazovanja u modernom društvu jesu:

1. Formalno obrazovanje
(visoko)

(školski sistem – institucionalno obrazovanje: osnovno srednje,

2. Neformalno obrazovanje i

vještina čiji je cilj: osposobljavanja odraslih za rad, za različite socijalne aktivnosti i lični razvoj pojedinca)

3. Informalno učenje

(samoinicijativno – “škola života”)

Sva tri navedena oblika obrazovnih aktivnosti zajedno čine homogenu cjelinu koja se naziva konceptom cjeloživotnog učenja (LLL).

SISTEM OBRAZOVANJA ODRASLIH U CRNOJ GORI

Obrazovanje odraslih u CG se odvija kao: **Formalno, Neformalno i Informalno** učenje.

- Obrazovanje odraslih u Crnoj Gori je dio jedinstvenog obrazovnog sistema.
- Obrazovanje odraslih ima jednaku važnost kao ostali vidovi obrazovanja u Crnoj Gori.
- Obrazovanje odraslih se sprovodi u skladu sa zakonom.

ZNAČAJ OBRAZOVANJA ODRASLIH

- ❖ Obrazovanje odraslih od ključnog značaja za razvoj “ekonomije znanja” i uspješnost u 21 vijeku;
- ❖ Svaka savremena država razvoj sistema “**obrazovanja odraslih**” definiše kao važan prioritet;
- ❖ Razvoj ljudskih resursa se ne može zamisliti bez uredjenosti sistema obrazovanja odraslih;

CILJNE GRUPE

Ciljne grupe u obrazovanju odraslih:

- Zaposleni,
- Nezaposleni,
- Lica u trećem dobu,
- Lica sa posebnim potrebama

LEGISLATIVA

Crna Gora ima **uređen sistem** obrazovanja odraslih koji je uređen donošenjem posebne legislative:

- Strategija obrazovanja odraslih (2005-2014)
- Strategija obrazovanja odraslih (2015-2025)
- Opšti zakon o obrazovanju i vaspitanju (2002, 2011) ..... (*krovni zakon*)
- Zakon o obrazovanju odraslih (2002, 2011)
- Zakon o nacionalnim stručnim kvalifikacijama (2008)
- Zakon o nacionalnom okviru kvalifikacija (2010)
- Podzakonska akta (metodologije, pravilnici)

LEGISLATIVA

- Plan obrazovanja odraslih (2010-2014)
- Plan obrazovanja odraslih (2015-2019)
- Operativne Godišnje planove obrazovanja odraslih (za svaku tekuću godinu)

UREĐENOST SISTEMA

- ❖ **Crna Gora ima uređen sistem obrazovanja odraslih:** Postoji zakonski okvir i uređene procedure
  - *uredjena procedura izrade i usvajanja Programa obrazovanja odraslih;*
  - Uredjena procedura licenciranja i registrovanja ustanova za obrazovanje odraslih.
  - Uređena procedura externe provjere stečenih znanja, vještina i kompetencija za sticanje javno važećeg sertifikata

LICENCIRANJE USTANOVA

- ✓ Osnivanje ustanova iz oblasti OBRAZOVANJA uređeno je zakonskom regulativom.
- ✓ Ustanova za obrazovanje odraslih (**Organizator obrazovanja odraslih**) - može početi sa radom tek kada dobije LICENCU ZA RAD Ministarstva prosvjete i izvrši registarciju u Centralni registar Privrednog subjekata (CRPS).

LICENCIRANJE USTANOVA – ZAKONSKI OKVIR

- **Opšti zakon o obrazovanju i vaspitanju (“Sl.list RCG br. 64/02, 31/05 i 49/07)**
- **Zakon o obrazovanju odraslih (“Sl.list CG br. 20/2011**
- **Pravilnik o bližim uslovima za osnivanje ustanova u oblasti obrazovanja i vaspitanja (“Sl.list RCG br. 40/06)**
- **Pravilnik o postupku licenciranja ustanova u oblasti vaspitanja i obrazovanja i načinu vođenja registra licenciranih ustanova (“Sl.list RCG br. 45/06) i**
- **Zakon o administrativnim taksama RCG (“Sl.list RCG br. 81/05)**

LICENCIRANJE USTANOVA - PROCEDURA

□ Licenciranje ustanova - Član 49

Osnivač ustanove je dužan da prije početka rada podnese Ministarstvu **ZAHTJEV** za licenciranje ustanove.

Uz zahtjev za licenciranje ustanove, osnivač podnosi akt o osnivanju i **dokaze** o ispunjenosti uslova iz člana 46 ovog zakona (Opšti zakon o obrazovanju i vaspitanju)

□ Početak rada - Član 50

Ustanova može početi sa radom kada Ministarstvo utvrdi da ustanova ispunjava uslove za osnivanje i donese **rješenje o licenciranju**.

Rješenje o licenciranju ustanove objavljuje se u "Službenom listu Republike Crne Gore".

OSNIVAČ USTANOVE

Član 43 (Opšti zakon o obrazovanju i vaspitanju):

- Osnivač **javne ustanove** može biti Republika, odnosno opština, glavni grad ili prijestonica (u daljem tekstu: opština).
- **Privatnu ustanovu** može da osnuje domaće i strano pravno ili fizičko lice.

USLOVI ZA OSNIVANJE

- Uslovi za osnivanje ustanove (Organizatora obrazovanja odraslih) propisani su članom 46 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju.

Ustanova se može osnovati, ako:

- 1) Postoji **odobren** od strane Nacionalnog savjeta (Ministarstva) **Program obrazovanja odraslih**;
- 2) je **obezbijeđen** vaspitni, odnosno **nastavni i drugi stručni** kadar, u skladu sa obrazovnim programom;
- 3) je **obezbijeđen** odgovarajući odgovarajući **prostor, nastavna sredstva, oprema i drugo**, u skladu sa normativima i standardima;
- 4) su **obezbijeđena sredstva za osnivanje i rad**;

PODNOŠENJE ZAHTJEVA ZA LICENCIRANJE

Prije početka rada **osnivač** ustanove za obrazovan je odraslih mora podnijeti **zahtjev** za licenciranje i priložiti potrebne **dokaze** u pogledu obezbeđenja:

1. **Osnivačkih akata** za osnivanje ustanove (**Odluka, Statut i Elaborat o osnivanju**)
2. **Javno važećeg programa obrazovanja (obuke);**
3. **Rukovodnog i Nastavnog kadra;**
4. **Prostorija, opreme i nastavnih sredstava za izvodjenje programa obrazovanja za koji se traži licenca.**
5. **Finansijska sredstva** - dokaz o uplaćenom osnivačkom ulogu oročenom na tri godinene (**garancija banke**) radi obezbedjenja izvršenja programa (član 46a).

POSTUPAK LICENCIRANJA

Postupak licenciranja ustanova iz oblasti obrazovanja uređen je:

“Pravilnikom o postupku licenciranja ustanova u oblasti vaspitanja i obrazovanja i načinu vođenja registra licenciranih ustanova”

❖ U Crnoj Gori je do sada licencirano **90** Organizatora obrazovanja odraslih.

NADLEŽNOST INSTITUCIJA I STRUČNIH TIJELA

- ❖ **Odobranje inicijative za razvoj kvalifikacije:** Savjet za kvalifikacije
- ❖ **Razvoj kvalifikacije i izrada standarda zanimanja/standarda kvalifikacije:** Centar za stručno obrazovanje u saradnji sa socijalnim partnerima
- ❖ **Usvajanje standarda zanimanja/standarda kvalifikacije:** Sektorske komisije i Savjet za kvalifikacije
- ❖ **Izrada i predlaganje Programa obrazovanja za odrasle:** Centar za stručno obrazovanje i organizatori obrazovanja odraslih
- ❖ **Davanje mišljenja** na izrađene programe obrazovanja odraslih: Zavod za zapošljavanje, Privredna komora, Udruženje poslodavaca, NVO sektor, zainteresovane organizacije i lica
- ❖ **Usvajanje programa obrazovanja odraslih:** Odbor za obrazovanje odraslih, Nacionalni savjet za obrazovanje, Ministarstvo prosvjete i Ministarstvo rada
- ❖ **Licenciranje ustanova za obrazovanje odraslih:** MINISTARSTVO PROSVJETE
- ❖ **Vrednovanje neformalnog obrazovanja – eksterni ispit:** ISPITNI CENTAR CRNE GORE
- ❖ **Evaluacija i obezbedjenje kvaliteta:** CENTAR ZA STRUČNO OBRAZOVANJE I ZAVOD ZA ŠKOLSTVO
- ❖ **Nadzor rada:** PROSVJETNA INSPEKCIJA

SOCIJALNO PARTNERSTVO

- Ministarstvo prosvjete, Centar za stručno obrazovanje, Ispitni centar
- Ministarstvo rada,
- Privredna komora,
- Udruženje poslodavaca,
- Udruženje organizatora obrazovanja odraslih,
- NVO sektor.

IZAZOVI

Važni izzivi:

- **Finansiranje obrazovanja odraslih**
- **Validacija neformalno i informalno stečenih znanja i vještina**
- **Kvalitet obrazovanja odraslih**
- **Povećanje obuhvatnosti**